

Skatteutskottets betänkande

1981/82:74

om uttaget av statlig inkomstskatt (kompletteringsprop. 1981/82:150),
m. m.

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82:150 bilaga 2 mom.2 att riksdagen antar ett vid propositionen såsom bilaga 2.7 fogat förslag till lag om storleken av statlig inkomstskatt som ingår i preliminär skatt för förra hälften av budgetåret 1982/83.

Propositionen har hänvisats till skatteutskottet i nämnda del.

Enligt 12 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall varje år bestämmas med vilket procenttal av grundbeloppen den statliga inkomsten skall ingå i preliminärskatt för kommande budgetår. Detta system kommer att upphöra fr. o. m. beskattningsåret 1983 (prop. 1981/82:197, SkU 1981/82:60). Äldre bestämmelser kommer fortfarande att gälla i fråga om första hälften av budgetåret 1982-1983, dvs. för andra halvåret 1982. Enligt nuvarande lydelse av lagrummet skall procenttalet för den första hälften av det kommande budgetåret bestämmas till samma belopp som procenttalet för det nu innevarande budgetårets senare hälft, dvs. till 100. I enlighet härmed föreslås i propositionen att detta procenttal bestäms till 100.

Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till

Lag om storleken av statlig inkomstskatt som ingår i preliminär skatt för förra hälften av budgetåret 1982/83

I härigenom föreskrivs att statlig inkomstskatt för skattskyldig, som avses i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, skall för förra hälften av budgetåret 1982/83 ingå i preliminär skatt med 100 procent av grundbeloppet.

Motionen

I den med anledning av propositionen väckta motionen 1981/82:2549 av Olof Palme m. fl. yrkas att riksdagen i enlighet med vad som anförs i motionen beslutar om

1. förhöjt uttag av B-skatt,
2. effektivare uppbörd av arbetsgivaravgifterna,
3. ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt av innebörd att skatten höjs fr. o. m. den 1 juli 1982 från nuvarande 17,7 till 19 %.

Utskottet

I propositionen föreslås att statlig inkomstskatt för första hälften av budgetåret 1982/83 skall ingå i preliminär skatt med 100 % av grundbeloppet. Utskottet har inte något att erinra mot förslaget, som överensstämmer med de regler som fortfarande skall gälla t. o. m. utgången av 1982, och tillstyrker alltså propositionen i denna del.

Av de motioner som väckts med anledning av propositionen har motion 2549 av Olof Palme m. fl. hänvisats till skatteutskottet. Motionärerna vänder sig mot det nuvarande underuttaget av preliminär B-skatt och preliminära socialförsäkringsavgifter och yrkar att uttaget av preliminär B-skatt höjs under år 1983 för fysiska personer till 125 % och för juridiska personer till 150 % av den B-skatt som skulle utgå enligt nu gällande regler. Förslaget väntas öka statens inkomster t. o. m. januari 1984 med 5 000 milj. kr., varav en tredjedel eller ca 1 700 milj. kr. faller på budgetåret 1982/83. Beträffande debiteringen och uppbörden av socialförsäkringsavgifter yrkar motionärerna att socialavgiftsutredningens nyligen framlagda förslag genomförs, vilket enligt utredningens beräkningar skulle innebära en höjning av de preliminärt debiterade avgifterna med 1 800 milj. kr. och en räntevinst för statsverket med 180 milj. kr. Av dessa belopp faller hälften eller ca 1 000 milj. kr. enligt motionärernas uppfattning på budgetåret 1982/83. Vidare yrkas att mervärdesskatten höjs fr. o. m. den 1 juli 1982 från nuvarande 17,7 till 19 %, vilket enligt motionärerna skulle leda till en inkomstförstärkning på 3 400 milj. kr. under budgetåret 1982/83.

Utskottet kan i och för sig instämma i syftet med motionen till den del detta är att få en bättre överensstämmelse mellan de preliminära och slutliga inkomstskatterna och socialförsäkringsavgifterna. Utskottet är för sin del tveksamt om lämpligheten av att – i avvaktan på en mer definitiv lösning – införa ett sådant provisorium vid årsskiftet 1982-1983. Förslaget skulle medföra en extra arbetsbelastning, samtidigt som den nu aktuella skatterformen träder i kraft. Det bör framhållas att den statistik som åberopas till grund för förslaget visar att B-skatten genomsnittligt sett är för låg. Förhållandena växlar emellertid väsentligt från fall till fall, och motionärernas förslag innebär att en stor del av företagen kommer att få en alltför hög B-skatt. Detta innebär att antalet ansökningar om jämkning av B-skatten torde komma att öka kraftigt om förslaget genomförs. Därtill kommer att B-skatten grundar sig på mer eller mindre osäkra framtidsbedömningar och att de ekonomiska konsekvenserna för företagen inte har belysts i motionen. Det kan i sammanhanget nämnas att B-skatten i många fall delvis utgår i förskott på inkomster som koncentrerar sig till slutet av året.

Utskottet avstyrker således det i motionen framlagda förslaget angående B-skatten men utgår från att regeringen i de överväganden som pågår i syfte att förbättra skatteuppbörden undersöker vilka möjligheter som finns att få en bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt.

Beträffande socialavgifterna instämmer utskottet i syftet med motionen, vilket är att ta till vara de möjligheter som finns till förbättringar av den nuvarande uppbörden av socialavgifter i avvaktan på det nya system som planeras fr. o. m. 1985. Eftersom denna fråga redan uppmärksammas med anledning av det nyligen avlämnade utredningsförslaget finner emellertid utskottet att någon åtgärd från riksdagens sida f. n. inte är påkallad i denna fråga. Utskottet avstyrker således motionen i denna del.

När det gäller mervärdeskatten har ett likartat yrkande från motionärernas sida på förslag av utskottet (SkU 1981/82:32) nyligen avslagits av riksdagen. Som utskottet då konstaterade har man från andra håll framfört erinringar mot verkningarna av mervärdeskatten från fördelningspolitiska utgångspunkter. Det aktuella förslaget är avsett att finansiera olika socialpolitiska åtgärder m. m. som föreslagits från motionärernas håll men som riksdagen redan har avvisat. Vad som nu anförs i motionen utgör därför inte tillräckliga skäl för en omedelbar höjning av mervärdeskatten. Utskottet avstyrker således motionen även i denna del.

Utskottet hemställer

1. *beträffande uttagsprocenten för statlig inkomstskatt*
att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:150 i denna del (bil. 2 mom. 2) antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om storleken av statlig inkomstskatt som ingår i preliminär skatt för förra hälften av budgetåret 1982/83.
2. *beträffande förhöjt uttag av B-skatt*
att riksdagen avslår motion 1981/82:2549 yrkande 1.
3. *beträffande uppbörden av arbetsgivaravgifterna*
att riksdagen avslår motion 1981/82:2549 yrkande 2.
4. *beträffande medvärdeskatten*
att riksdagen avslår motion 1981/82:2549 yrkande 3.

Stockholm den 28 maj 1982

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s)*, Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c)*, Bo Forslund (s), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s), Bo Södersten (s) och Arne Svensson (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av Erik Wårnberg, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Hagar Normark, Bo Forslund, Egon Jacobsson och Bo Södersten (alla s) som

dels anför följande:

I motion 2547 om den ekonomiska politiken läggs från vårt håll fram vissa riktlinjer bl. a. för budgetpolitiken. Bland de olika förslag för att förstärka budgeten som redovisas i motionen ingår vissa förbättringar av skatteuppbörden och ett återställande av mervärdeskatten till den nivå som gällde före den 16 november 1981. Dessa frågor behandlas närmare i den nu aktuella motionen 2549.

Som framhålls i motion 2549 gör staten årligen stora ränteförluster på grund av eftersläpning av inbetalningarna av företagens inkomstskatt och av arbetsgivaravgifterna. Den statistik som åberopas i motionen visar att underuttaget av preliminär B-skatt för inkomståret 1983 om inga särskilda åtgärder vidtas kommer att uppgå till ca 7 miljarder kronor eller till ca 30 % för fysiska personer och 60 % för juridiska personer. Förutom den rent statsfinansiella betydelsen härav medför ett så väsentligt underuttag även andra olägenheter. Bl. a. kan framhållas att företagarna får en betydande räntefri skatte kredit. Detta innebär en fördelningspolitisk orättvisa, eftersom löntagarna betalar en preliminär A-skatt som i allmänhet väl överensstämmer med den slutliga skatten. Det förslag som läggs fram i motionen går ut på att B-skatten – i avvaktan på en mer definitiv lösning av problemet – för fysiska personer skall bestämmas till 125 % och för juridiska personer till 150 % av vad som följer av nuvarande regler.

Förslaget innebär inte någon skatteskärpning utan endast att skatteuppbörden förbättras genom att B-skatten normalt bestäms till ett belopp som bättre överensstämmer med den slutliga skatten. I det enskilda fallet kan förslaget medföra att B-skatten blir för hög, men detta kan då hjälpas med de möjligheter till jämkning som redan i dag finns för sådana fall. Utskottets huvudsakliga invändning mot förslaget är att antalet jämningsansökningar kommer att öka. Häremot bör framhållas att handläggningen av sådana ärenden är förhållandevis enkel. Enligt vår uppfattning saknas det därför anledning att befara att detta kommer att medföra problem av sådan omfattning att motionärernas förslag bör avvisas. Vi tillstyrker således motionen i denna del.

De fördelningspolitiska och statsfinansiella motiv som framförts tidigare från vårt håll till stöd för att återställa mervärdeskatten till sin tidigare nivå gäller fortfarande. Genom en höjning av mervärdeskatten blir det möjligt att avvisa socialt orättvisa åtgärder i fråga om karensdagar i sjukförsäkringen, urholkade pensioner och försämrade ersättning till de arbetslösa. Vi instämmer i motionärernas uppfattning även i denna fråga.

dels anser att utskottet under mom. 2 – 4 bort hemställa

2. *beräffande förhöjt uttag av B-skatt*

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2549 yrkande 1 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 13 § uppbördslagen (1953:272) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Preliminär B-skatt skall, om inte annat sägs nedan eller föranledes av särskilda omständigheter, utgå med belopp motsvarande den slutliga skatt, som har påförts den skattskyldige året före inkomståret, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftningsskatt, ersättnings-skatt, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1956:623) eller sådan i denna lag inte omnämnd skatt eller avgift, vilken har påförts enligt bestämmelse i annan författning. Vid beräkning av preliminär B-skatt skall, om möjligt, hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att betala på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

Preliminär B-skatt skall, om inte annat sägs nedan eller föranledes av särskilda omständigheter, utgå med belopp motsvarande *för fysiska personer 125 procent och för juridiska personer 150 procent* av den slutliga skatt, som har påförts den skattskyldige året före inkomståret, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftningsskatt, ersättnings-skatt, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1956:623) eller sådan i denna lag inte omnämnd skatt eller avgift, vilken har påförts enligt bestämmelse i annan författning. Vid beräkning av preliminär B-skatt skall, om möjligt, hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att betala på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

Har skattskyldig - - - - - (preliminär taxering).

Preliminär B-skatt - - - - - 2 000 kronor.

Preliminär B-skatt - - - - - slutlig skatt.

3. *beräffande uppbörden av arbetsgivaravgifterna*

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2549 yrkande 2 hos regeringen begär att sådana förbättringar av uppbörden av arbetsgivaravgifterna som socialavgiftsutredningen föreslagit i sitt betänkande (DsS 1982:3) genomförs fr. o. m. den 1 januari 1983,

4. *beräffande medvärdeskatten*

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2549 yrkande 3 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt

Härigenom föreskrivs att 13 och 59 §§ lagen (1968:430) om mervärdeskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

13 §

Skatten utgår med *sjutton och sju tiondels* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *nitton* procent av beskattningsvärdet.

59 §

Mervärdeskatt utgår med *sjutton och sju tiondels* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *tio och sextiotvå hundra*dels procent av beskattningsvärdet.

Mervärdeskatt utgår med *nitton* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *elva och fyra tiondels* procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är --- mervärdeskatten inbegripen.

Vid bestämmande --- sådan prestation.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.